

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ХАРКІВСЬКА НАЦІОНАЛЬНА АКАДЕМІЯ МІСЬКОГО ГОСПОДАРСТВА

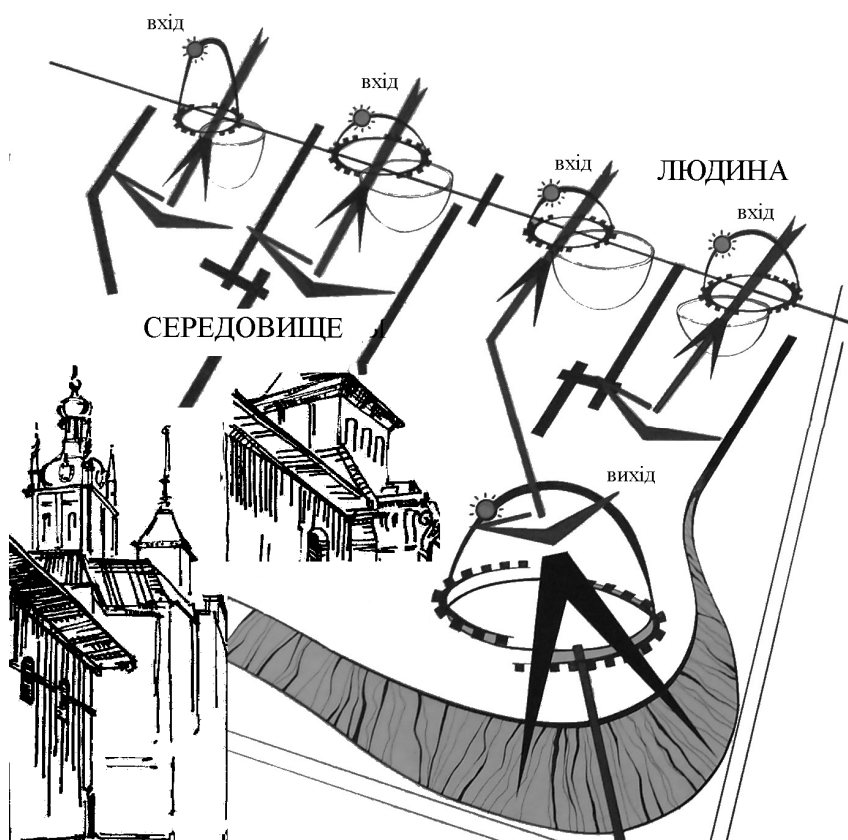
С.О.ШУБОВИЧ

МЕТОДИЧНІ ВКАЗІВКИ

до самостійної роботи, практичних занять
та виконання курсового проекту з дисципліни

«АРХІТЕКТУРНЕ І МІСТОБУДІВНЕ ПРОЕКТУВАННЯ»

(для студентів 6 курсу денної форми навчання спеціальності
7.120102, 8.120102 “Містобудування”)



ХАРКІВ – ХНАМГ - 2009

Методичні вказівки до самостійної роботи, практичних занять та виконання курсового проекту і з дисципліни «Архітектурне і містобудівне проектування» (для студентів 6 курсу денної форми навчання спеціальності 7.120102, 8.120102 - «Містобудування»). / Укл.: Шубович С.О.- Харків: ХНАМГ, 2009. - 32 с.

Укладач: С.О.Шубович.

Рецензент: к. мистецтвознавства, доц. О.С.Соловйова.

Рекомендовано кафедрою архітектурного моніторингу міського середовища, протокол № 7 від 27.02.2009 р.

1. ВСТУП

У 11-му семестрі студенти виконують курсовий міждисциплінарний проект **«Комплексна оцінка архітектурно-просторових якостей міського середовища»**. Його метою є оцінка потенційних можливостей і прогнозування створення структурної цілісності архітектурного середовища. Проект виконують як комплексний «наскрізний», який включає такі рівні містобудівної структури: місто - ядро загальноміського центру – громадський (житловий) комплекс.

Мета дисципліни - виробити у студента поняття й практичні навички у підходах до проектування містобудівного довкілля як складної просторової системи, що потребує комплексного вивчення соціально-економічних, інженерних, функціональних та архітектурно-композиційних перетворень у історико-культурному контексті.

Завдання дисципліни:

- навчити студента проектуванню архітектурного об'єкта як частини містобудівної просторової системи вищого рівня;
- навчити студента володінню науковим дослідницьким апаратом у проектуванні архітектурного об'єкта;
- дати уявлення про архітектурно-містобудівне оточення як історико-культурний і соціально-економічний феномен, розвиток якого є функцією об'єктивних чинників, урахування яких обов'язкове для побудови концепції розвитку цілісного середовища.

Предмет вивчення дисципліни - проектування містобудівного об'єкту як складного історико-культурного і соціально-економічного феномену, структура якого розвивається у часі й просторі.

Дана дисципліна є складовою частиною блоку дисципліни "Архітектурне проектування". Дисципліну розглядають як таку, що інтегрує знання та уміння студента з інших дисциплін професійного напрямку, таких як «Науково-дослідницька робота», «Дизайн архітектурного середовища», «Теорія систем і архітектура» та інших (табл. 1).

Таблиця 1. - Місце дисципліни в структурно-логічній схемі підготовки фахівця

Перелік дисциплін, на які безпосередньо спирається вивчення даної дисципліни	Перелік дисциплін, вивчення яких безпосередньо спирається на дану дисципліну
Теоретичні та методичні основи архітектурного проектування.	Архітектурний моніторинг міського середовища.
Історія мистецтва, архітектури та містобудування.	Дизайн міського середовища.
Композиція.	Теорія систем і архітектура.
Формування художнього образу.	Теорія гри в архітектурі.
Науково-дослідна робота студента.	Спецкурс з магістерської роботи - Науково-дослідна робота.
Архітектурне та містобудівне проектування. Модуль 1.	

Форма підсумкового контролю - курсовий проект, іспит.

Інформаційний обсяг дисципліни

Модуль 2. Обґрунтування архітектурно-містобудівної концепції об'єкту проектування (12 /432 годин)

Змістовий модуль 2.1. Узагальнення натурального ландшафтно-архітектурного дослідження об'єкту проектування:

- натурне дослідження (структуровані зарисовки або фотофіксації і попередні узагальнюючі схеми);
- містобудівний аналіз досліджуваного середовища (за мінімум двома структурними рівнями).
- семантичний аналіз середовища (переважно для магістрантів);
- текстове обґрунтування оцінки досліджуваного середовища;
- висновки щодо концепції проекту.

Змістовий модуль 2.2. Детальна розробка архітектурно-просторового і образного рішення об'єкту проектування:

- перспектива «з пташиного польоту»;
- генеральний план;
- просторова структура будівлі (ескізи - варіанти);
- панорами, зовнішні і внутрішні перспективи (ескізи - варіанти);
- плани, перерізи, фасади (ескізи - варіанти);
- обґрунтування проекту як прогностичної концепції.

2. ЗАГАЛЬНІ ПОЛОЖЕННЯ ДО ВИКОНАННЯ ПРОЕКТУ

В 11 семестрі студенти виконують проект, в якому обґрунтовують обране в науково-дослідній роботі рішення. Проект виконуються з включенням до нього суміжних дисциплін. До вивчення проблеми залучають містобудівельні закономірності формування просторової структури архітектурних об'єктів (курс «Історія мистецтва, архітектури й містобудування», «Теорія та критика сучасної архітектури», «Теорія гри» «Архітектурний моніторинг міського середовища»).

На ескізній стадії розроблюють всі архітектурні розділи. Відповідно до принципів середовищного підходу, вони обов'язково містять у собі:

- розробку стиків зовнішнього й внутрішнього середовища - починаючи від архітектурно-містобудівельного задуму й закінчуючи всім комплексом інженерно-будівельного забезпечення: інженерними мережами, умовами провадження робіт і т.д.;

- ескізні рішення внутрішньої просторової і тектонічної структур будівель, ескізні екстер'єрні й інтер'єрні перспективи.

На першій стадії роботи вивчають існуюче середовище як єдине ціле у взаємозв'язку різних структурних рівнів і складових його параметрів: соціальних, просторових, естетичних, інженерних, виробничо-економічних. У психології творчого процесу це названо підготовкою й початком визрівання ідеї.

На другій стадії роботи обґрунтовують домінуючу проблему, яка була усвідомлена студентом під час натурних досліджень. Цій стадії надають особливе значення, тому що тут проявляється результат синтезуючого навчання: уміння виявити й обґрунтувати ситуаційну домінуючу, виразити особистісне відношення до неї й об'єднати навколо неї містоутворюючі фактори. Велике значення має формулювання проблеми, теми, мети, методики дослідження й уміння графічно виразити виявлену актуальну проблему середовища, яка стає проблемою дослідження.

Висновки науково-дослідної роботи лягають в основу ескізу-ідеї, що поєднує всі дисципліни, задіяні в проекті. Саме цій творчій стадії відводять головну роль під час роботи над проектом. Вона показує здатність студента зв'язати головні фактори, об'єднати їх як почуттєві й логічні аспекти свідомості у загальній ідеї на основі стику науки й практики. Тут проявляється інтелект студента і його асоціативно-образне мислення. Ця стадія містить у собі психологічні процеси «визрівання» й «прояснення».

Третя стадія присвячена графічній обробці проекту. В психології творчого процесу ця стадія названа «технічною реалізацією». Ця технічна стадія, за словами теоретика архітектури Б.Г.Бархіна, «немає відношення до сутності архітектури».

Таким чином, в якості «результату», що виносять на захист проекту, виступає вміння студента синтезувати в проекті всі аспекти складного явища, яким є архітектура в її основному - середовищному аспекті.

Головним критерієм проектного рішення виступає функціональна й естетична ЦІЛІСНІСТЬ архітектурного рішення, органічне «входження» його в реальне багаторівневе середовище.

У зв'язку із цим архітектурне проектування має специфічні риси:

а) ведеться проектування не окремої споруди або генплану, а єдиного міського середовища;

б) у складі архітектурного проектування провідну роль відводять стадії наукових досліджень і творчого ескізування;

в) стикування архітектурного проектування з суміжними інженерними й гуманітарними дисциплінами;

г) проектування ведуть в реальному ландшафті, що дозволяє використати у всіх аспектах утилітарний й естетичний потенціал середовища. За рахунок цього раціоналізується будівельне виробництво й експлуатація споруд, а також підвищується естетичний рівень середовища в цілому;

д) фінальна експозиція проекту включає увесь творчий процес: від вивчення ситуації й ескізування до завершених креслень;

Таким чином, проект повинен виявити отримані студентом знання всіх аспектів творчого процесу як єдиного цілого, володіння методом багатofакторного аналізу, розуміння процесу формування міського середовища на основі врахування всіх факторів.

Із цією метою на шостому курсі підсилюється акцент на стадію наукових обґрунтувань, взаємозв'язок навчальних дисциплін та самостійність студентів.

На захист комплексного проекту виносять наукові дослідження й обґрунтування проекту із включенням міждисциплінарних курсових завдань і аналізу вивченого за минулі роки матеріалу.

Таблиця 2. ЕТАПИ ВИКОНАННЯ ПРОЕКТУ

№	Стадія	Строк
1	натурне дослідження;	перші 2 тижні вересня
2	вибір теми;	
3	затвердження тематики проекту та теми науково-дослідної роботи;	
4	затвердження складу й змісту проекту;	
5	виконання й подання матеріалів за змістовим модулем 2.1;	10 тижнів
6	виконання й подання матеріалів за змістовим модулем 2.2;	6 тижнів
7	стадія комплексного проектування – корегування проекту й дослідницької частини згідно з міждисциплінарним комплексом дисциплін; оформлення креслень для захисту;	3 тижні
8	захист проекту	за планом

ВИБІР ТЕМАТИКИ ПРОЕКТУ

Вибір теми - важливий етап, який значною мірою визначає успіх роботи. Основні вимоги до тематики проекту - актуальність, змістовність та функціональна конкретність, наявність необхідних даних для створення на належному професійному рівні емоційно виразного художнього образу об'єкта проекту. Тема проекту повинна також відповідати індивідуальним особливостям та творчим інтересам студента.

Уточнююче корегування тематики проекту та конкретизація визначення об'єкта проектування відбувається під час розробки та видачі завдання на проектування (перші 2 тижня вересня).

СКЛАД І ЗМІСТ ПРОЕКТУ

Курсовий проект зі спеціальності «Містобудування» повинен бути поданий двома складовими частинами:

- графічними матеріалами;
- пояснювальною запискою (текстовою частиною проекту)

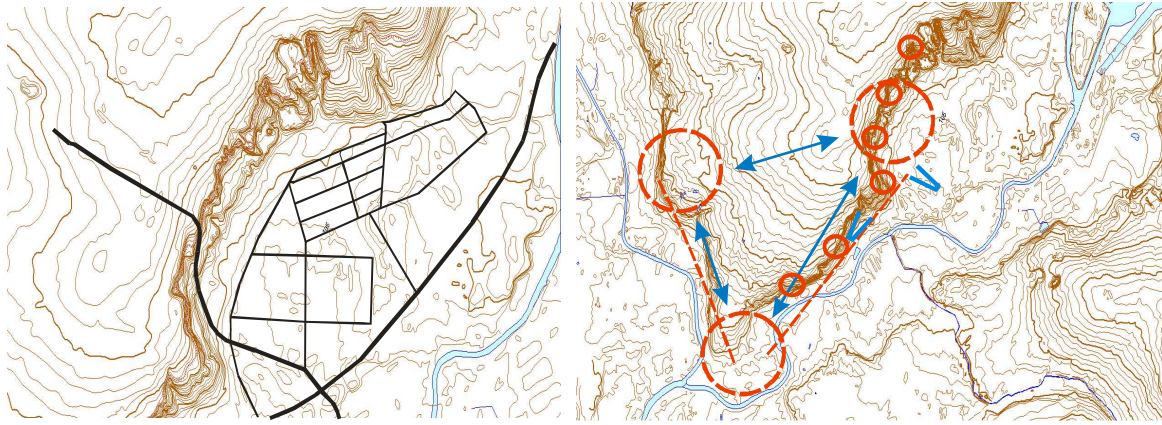
В залежності від складності теми проекту, від площі території об'єкта проектування, його функції, конкретних цілей та задач, які потрібно вирішити в процесі роботи, керівник проекту може вносити необхідні корективи у зміст пояснювальної записки та склад креслень, враховуючи при цьому, що студент у своєму проекті повинен продемонструвати знання всіх дисциплін (особливо спеціальних), якими він оволодів в процесі навчання.

Графічна частина проекту

Графічні матеріали виконують і подають в довільній графіці - комп'ютерній або рукотворній. Об'єм графічної частини проекту складає 5-6 аркушів розміром 1x1 м (див. додаток).

Перелік обов'язкового графічного матеріалу:

1. Ситуаційний план (місце розташування об'єкта в системі району міської агломерації, міста, взаємозв'язок з довкіллям).
2. Історичні плани, кадастрові карти (якщо середовище з історичним).
3. Аналітичні схеми функціонального зонування (з указуванням площ зон у га), інженерно-транспортної системи, рельєфу, планувальних обмежень території, аналізу функціональних зв'язків, етапів розвитку територій, природно-кліматичних умов (М 1:2000; М 1:5000, М 1:10000).
4. Опорний план об'єкта проектування на геодезичній зйомці з аналізом забудови природного довкілля (М 1:500, М 1: 2000, М 1:1000).
5. Натурні обстеження: фотофіксація, замальовки, начерки в перспективі «з пташиного польоту».
6. Проектні схеми функціонального зонування, організації транспортного і пішохідного руху, варіанти архітектурно-композиційних рішень, озеленення та благоустрою території.
7. Генплан території проектування (М 1:5000, М 1:10000).
8. Проект детального планування містобудівного комплексу фрагмента генплану (М 1:2000, М 1:5000) (ескіз).
9. Панорами, розгортки (ескізи).
10. Перспектива з «пташиного польоту» (об'єкт повністю або його фрагмент), аксонометрія, зображення внутрішньої структури об'єкту (ескізи).
11. Перспективні зарисовки (ескізи).
12. Кожна графічна частина супроводжується умовними позначеннями, експлікацією.



Харків. Східна частина центральної частини міста. Схеми містобудівного аналізу (вик. студ. О.Чорножук).

Масштаб креслень визначають залежно від розміру території об'єкта проектування й ступеню їх проектної розробки. Остаточний склад креслень визначається після затвердження ескізного рішення керівником.

Після захисту проекту студент повинен здати на кафедру проект на паперових та цифрових носіях.

ТЕКСТОВА ЧАСТИНА ПРОЕКТУ

Пояснювальна записка (див. додаток)

1. Пояснювальна записка до дипломного проекту обсягом 40-50 сторінок повинна бути надрукована з використанням комп'ютерної техніки на білому папері формату А4.

2. Записка повинна бути написана логічно, технічно грамотно, лаконічно, українською мовою.

3. Пояснювальна записка не повинна дублювати посібники, підручники та іншу літературу. При цитуванні треба давати посилання на джерело.

4. Текст пояснювальної записки містить фотографії, рисунки, схеми, графіки, пронумеровані таблиці. Номер рисунка та таблиці складається з двох цифр, що пишуться через крапку: перша - номер розділу, друга - порядковий номер.

5. До пояснювальної записки додають всі креслення дипломного проекту, варіанти повторного пошуку проектного рішення, а також копія експозиції всіх графічних матеріалів дипломного проекту.

6. В **пояснювальній записці наводиться ТЕП** - техніко-економічні показники щодо об'єкта проектування.

7. У тексті пояснювальної записки роблять посилання на використані літературні джерела.

8. Пояснювальна записка завершується списком використаних літературних джерел. Літературні джерела наводять в алфавітному порядку із зазначенням автора (авторів), назви книги (статті або збірника, журналу), місця видання, видавництва, року видання, загальної кількості сторінок або тільки використаних сторінок.

9. Після захисту проекту студент повинен здати проект і записку на кафедру.

10. Структура пояснювальної записки проекту (текстової частини проекту) наведена в додатку.

Таблиця 3. СКЛАД И ОБСЯГ КУРСОВОГО ПРОЕКТУ

Стадія	Склад	Обсяг (кіл. арк. 1x1 м)
1	2	3
А. ГРАФІЧНА ЧАСТИНА		
а) натурне дослідження	- малюнки з натури; - ескіз узагальнюючої перспективи з "пташиного польоту" обраного фрагмента середовища; - схеми транспортних (і інженерних) мереж	2 - 3
б) спецкурс за темою магістерської роботи. НДР	- графічне вираження проблеми з формулюванням проблеми, мети, завдань, методології й методики дослідження; - аналітична частина дослідження відповідно до прийнятої методики; - модель-гіпотеза висновків з формулюванням їхніх основних положень; - аналітичні схеми містобудівного аналізу ситуації, - схеми обґрунтування просторової ідеї;	1 1-2 0,5 -1 1
Ескізно-міждисциплінарна стадія	- перспективи «із пташиного польоту» рівнів середовища: регіонального, міського, локального; - регіональна схема (М 1:10000, 1:25000), генеральні плани міста або його фрагмента (М 1:5000, 1:2000); - ескізи внутрішньої структури проєктованого об'єкту в ув'язуванні зі структурою середовища більше високого рівня: схеми, перспективи «із пташиного польоту», плани.	1 - 2 1 - 2
Б. ТЕКСТОВА ЧАСТИНА		обсяг (стор.)
	- пояснювальна записка з обґрунтування результатів науково-дослідного аналізу середовища проєктування й висновком щодо прийнятої проєктної концепції	30-40 стор.

МІЖДИСЦИПЛІНАРНИЙ КОМПЛЕКС ЗАВДАНЬ

Міждисциплінарні завдання є обов'язковим елементом роботи над переддипломним дослідженням середовища. Вони входять як складова до пояснювальної записки і графічної частини проєкту.

Таблиця 4. МІЖДИСЦИПЛІНАРНІ ЗАВДАННЯ

Дисципліна	Тематика міждисциплінарних завдань
Спецкурс за тематикою магістерської роботи (для магістрантів). Науково-дослідна робота (для «спеціалістів»)	Аналіз архітектурно-просторової структури досліджуваного середовища. Побудова моделі проєктного рішення формування функціонально й емоційно цілісного середовища
Архітектурний моніторинг міського середовища	Архітектурний моніторинг досліджуваного середовища проєктування
Теорія гри в архітектурі	Аналіз образно-семіотичних якостей досліджуваного середовища через виявлення його художньо-творчих (ігрових) структур (виконують як курсову роботу).

СКЛАД КУРСУ

Таблиця 5.

№ п/п	Тематика практичних занять	Склад курсового проекту	Самостійна робота	Примітки
1	2	3	4	5
1	Вибір та затвердження теми дослідження, обґрунтування проблеми та мети дослідження.	Натурне дослідження (див. табл. 3)	Замальовки або фотофіксація середовища	Натурна робота
2	Ескізування, компонування		Робота з літературою	Бібліотечна робота
3	Приєм роботи викладачем		Оформлення графічних і текстових матеріалів	Домашня робота або робота в комп'ютерному класі
4	Загальний огляд кафедрою			
5	Побудова концепції містобудівного аналізу середовища	Аналітична частина: містобудівний аналіз (див. табл. 4)	Графічне оформлення схем	Домашня робота або робота в комп'ютерному класі
6	Ескізування, затвердження ескізів викладачем. Включення елементів семантичного аналізу в загальну композицію на аркуші.	Формулювання висновків.	Робота з літературою.	Бібліотечна робота. Виконання міждисциплінарних завдань.
7	Приєм роботи з ЗМ 2.1 викладачем		Оформлення графічних і текстових матеріалів	Домашня робота або робота в комп'ютерному класі
8	Виконання клаузури № 1			
9	Загальний огляд кафедрою			
10	Виконання ескізів проєктованого середовища (комплексу). Побудова прогностичної концепції середовища. Графічне оформлення науково-обґрунтованої моделі-концепції (переважно для магістрів)	Ескізно-міждисциплінарна стадія (див. табл. 3)	Творча стадія - ескізування. Завершальна стадія - графічне оформлення проєкту. Написання текстової частини.	Виконання міждисциплінарних завдань Домашня робота або робота в комп'ютерному класі
11	Виконання клаузури № 2			
12	Приєм роботи з ЗМ 2.2. викладачем		Оформлення графічних і текстових матеріалів	Домашня робота або робота в комп'ютерному класі
13	Загальний огляд кафедрою			
14	Захист проєкту			

ПІДСУМКОВІ АТЕСТАЦІЙНІ КОНТРОЛЬНІ РОБОТИ

Загальна тематика: обґрунтування архітектурно-містобудівної концепції об'єкту проектування

Змістовий модуль 2.1 (ККЗ).

Клаузура. Узагальнення натурального ландшафтно-архітектурного дослідження об'єкту проектування.

Завдання:

- дати аналіз функціональної структури середовища як багаторівневої просторової структури.
- дати аналіз композиційної структури середовища як багаторівневої просторової структури.
- обґрунтувати проблемну ситуацію через виявлені тенденції розвитку середовища.
- дати узагальнену версію розв'язання проблеми архітектурно-містобудівними засобами. Обґрунтувати авторське проектне рішення у відповідності до прогнозованого розвитку середовища.

Змістовий модуль 2.2 (ККЗ).

Клаузура. Прогнозування архітектурно-просторового і образного рішення об'єкту проектування.

Завдання:

- обґрунтувати результат наукового дослідження (за розділами записки 1 і 2) як методичну концепцію проекту;
- обґрунтувати ескізну версію архітектурно-містобудівельного рішення як подолання виявленої проблемної ситуації (зняття протиріч);
- обґрунтувати художньо-образне рішення проекту;
- обґрунтувати проектоване середовище як прогностичну модель.

3. ПЕРЕДДИПЛОМНА ПРАКТИКА

Стадії дипломного проектування передують чотири тижні переддипломної практики.

Під час переддипломної практики студент зобов'язаний підготувати матеріали з дослідницької частини проекту і згідно з індивідуальним завданням на проектування підготувати необхідні вихідні графічні матеріали: геодезичну зйомку, проектні матеріали, фотофіксацію, натурні обстеження, опорний план, ескізи, зарисовки, реферативний огляд літератури, передпроектні пропозиції та дослідження.

Під час переддипломної практики студент працює з генеральним планом міста (селища), вивчає у бібліотеці літературні джерела за темою дипломного проекту, готує реферативний огляд, яким користується при виконанні проектної частини, пояснювальної записки, де висвітлює стан вирішення поставлених в дипломному проекті питань в літературі і в проектній практиці.

В кінці практики студент повинен підготувати звіт - графічну та текстову частини, проставити дату початку і закінчення практики, заповнити щоденник практики.

СКЛАД РОБОТИ

Змістовий модуль 1.1. Систематизація й формалізація результатів дослідження за розділами аналізу:

- графічне узагальнення результатів передпроектного аналізу;
- оволодіння методикою узагальнення й формалізації проектної документації для роботи з ПК.

Змістовий модуль 1.2. Розробка концепції формування об'єкту як частини оточуючого середовища:

- поєднання у цілісну структуру теоретичної й прикладної частини дослідження;
- розробка структури проектної концепції як системи доказів.

РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

1. Авдотьин Л.Н., Лежава И.Г., Смоляр И.М. Градостроительное проектирование. - М.: Стройиздат, 1989.
2. Антология мировой философии, т.1-4. М.: Мысль, 1970.
3. Антонов В.Л. Градостроительное развитие крупнейших городов. – К. - Харьков-Симферополь, 2005. – 644 с.
4. Антонов В.Л., Шубович С.А. Архитектурная композиция как система «среда-человек». - К.: НИИТИАГ, 1999. - 72 с.
5. Архітектура. Короткий словник-довідник. За заг. ред. А.П.Мардера. – К.: Будівельник, 1995. – 334 с.
6. Архитектурное сознание XX-XXI веков: разломы и переходы. Сб.н.тр. под ред. И.А.Азизян. – М.: 2001. – 288 с.
7. Архитектурное проектирование общественных зданий и сооружений: Учебник для вузов /Адамович В.В., Бархин Б.Г. и др. - М.: Стройиздат, 1985. - 543 с.
8. Бархин М.Г. Архитектура и человек. Проблемы градостроительства будущего. М.: Стройиздат, 1979. – 240 с.
9. Беляева Е.Л. Архитектурно-пространственная среда города как объект зрительного восприятия. – М.: Стройиздат, 1977. – 127 с.
10. Бранч М. Проектирование городской среды. - М.: СИ, 1979.
11. Бочаров Ю.П., Фильваров Г.И. Производство и пространственная организация городов. - М.: Стройиздат, 1987. - 256 с.
12. Бунин А.В., Саваренская Т.Ф. История градостроительного искусства: В 2-х т. - М.: Стройиздат, 1979. - Т. 1: Градостроительство рабовладельческого строя и феодализма. - 495 с. - Т. 2: Градостроительство XX века в странах капиталистического мира. - 411 с.
13. Вергунов А.П. и др. Ландшафтное проектирование. - М.: Высшая школа, 1991. - 240 с.
14. Велфлин Г. Классическое искусство. - СПб.: - 1912.
15. Выготский Л.С. Психология искусства.- М.: Педагогика, 1987.- 344 с.
16. Всеобщая история архитектуры: В 12 т. /Научно-исследовательский институт теории, истории и перспективных проблем советской архитектуры. - М.: Стройиздат, 1973 - 1977.

17. Гадамер Г.-Г. Актуальность прекрасного. - М.: Искусство, 1991. – 368 с.
18. Гибберт Ф. Градостроительство. М.: Стройиздат, 1959.
19. Гидион З. Пространство, время, архитектура. М.: Стройиздат, 1984. - 455 с.
20. Гинзбург М.Я. Ритм в архитектуре. - М.: изд. «Среда коллекционеров», 1923.
21. Глазычев В.Л. Окружающая среда. М.: МН, Прогресс, 1995.
22. Гропиус В. Границы архитектуры. - М.: Искусство, 1971.
23. Губіна М.В., Семенов В.Т. Основи містобудівного моніторингу і менеджменту. 32.Конспект лекцій для студентів спец. МБГ. – Харків: ХДАМГ, 2001. – 80 с.
24. Гуманитарный комплекс архитектуры. К вопросу о гуманитарных исследованиях в архитектуре /Под общ. ред. С.А.Шубович. – Харьков: ХНАГХ, 2005. – 311 с.
25. Бранч М. Проектирование городской среды. - М.: СИ, 1979.
26. Зитте К. Городское строительство с точки зрения его художественных принципов. - М.: изд. Управления московского губернского инженера, 1925.
27. Иконников А.В. Тысяча лет русской архитектуры. - М.: Искусство, 1990. - 384 с.
28. Иконников А.В. Пространство и форма в архитектуре и градостроительстве.- М.: Комкнига, 2006. – 352 с.
29. Иконников А.В. Утопическое мышление и архитектура. – М.: Архитектура-С. 2004. – 400 с.
30. История ландшафтной архитектуры: Учебн. для вузов. – М.: Архитектура-С. – 2004. – 232 с. Ильин И.П. Постструктурализм. Деконструктивизм. Постмодернизм. – М.: Интрада, 1996. – 256 с.
31. История эстетики. Памятники мировой эстетической мысли. В 5-ти т. - М.: Искусство, 1962-1964.
32. Корбюзье Ле. Планировка города. - М.: Стройиздат, 1976.
33. Лавров В.А. Город и его общественный центр. - М.: Стройиздат, 1964.
34. Линч К. Образ города. - М.: Стройиздат, 1982. - 327 с.
35. Линч К. Совершенная форма в градостроительстве. - М.: Стройиздат, 1986. - 264 с.

36. Лосев А.Ф. История античной эстетики. /В 7-ти т. - М.: Искусство, 1963-1975.
37. Лосев А.Ф. Диалектика мифа // Лосев А.Ф. Философия. Мифология. Культура. - М.: Политиздат, 1991. - С. 21-186.
38. Лотман Ю.М. О поэтах и поэзии. - С.-Петербург: «Искусство - СПб», 1996. - 848 с.
39. Лотман Ю.М. Семиосфера. – С.-Петербург: «Искусство-СПБ», 2004. – 704 с.
40. Мастера архитектуры об архитектуре. - М.: Искусство, 1972. - 590 с.
41. Нойферт Э. Строительное проектирование (пер. с нем.). - М.: Стройиздат, 1991.
42. Райт Ф.-Л. Будущее архитектуры. - М.: Госиздат. лит. по строит. и архитектуре, 1960.
43. Репин Ю.Г. Архитектура жилища. – К.: КП «НИИСЕП» - ППЦ «Тираж», 2003. – 288 с.
44. Рыков А.В. Постмодернизм как «радикальный консерватизм»: Проблема художественно-теоретического консерватизма и американская теория современного искусства 1960-1990-х гг. – СПб: Алетейя, 2007. – 376 с.
45. Саймондс Дж. Ландшафт и архитектура. - М.: Стройиздат, 1965.
46. Соловьева О.С. Лесопарки – парки - дворцово-парковые ансамбли (вопросы пространственной иерархии «зеленых» систем): Учебное пособие по изучению курса «Ландшафтная архитектура». - Харьков: ХГАГХ, 1996. - 188 с.
47. Соловьева О.С. Парки и дворцово-парковые ансамбли: Учебное пособие. - Харьков-Симферополь: ХГАГХ-КИПИКС, 1999. - 110 с.
48. Сосновский В.А., Русакова Н.С. Прикладные методы градостроительных исследований: Учеб. пособие. – М.: Архитектура-С, 2006. – 112 с.
49. Танге К. Архитектура Японии. - М.: Прогресс, 1976.
50. Тимохін В.О. Архітектура міського розвитку. 7 книг з теорії містобудування. – К.: КНУБА, 2008. – 626 с.
51. Уиттик П. Европейская архитектура XX в. - М.: Госиздат. лит. по строительству, архитектуре и стройматериалам, 1966.
52. Урбаністика сьогодні, або управління територіальним розвитком та планування населених пунктів: посібник для працівників органів

місцевого самоврядування /укл. М.Габрель, Г.Дорохова, В.Погорелова та ін. - К.: Академпрес, 2003, - 144 с.

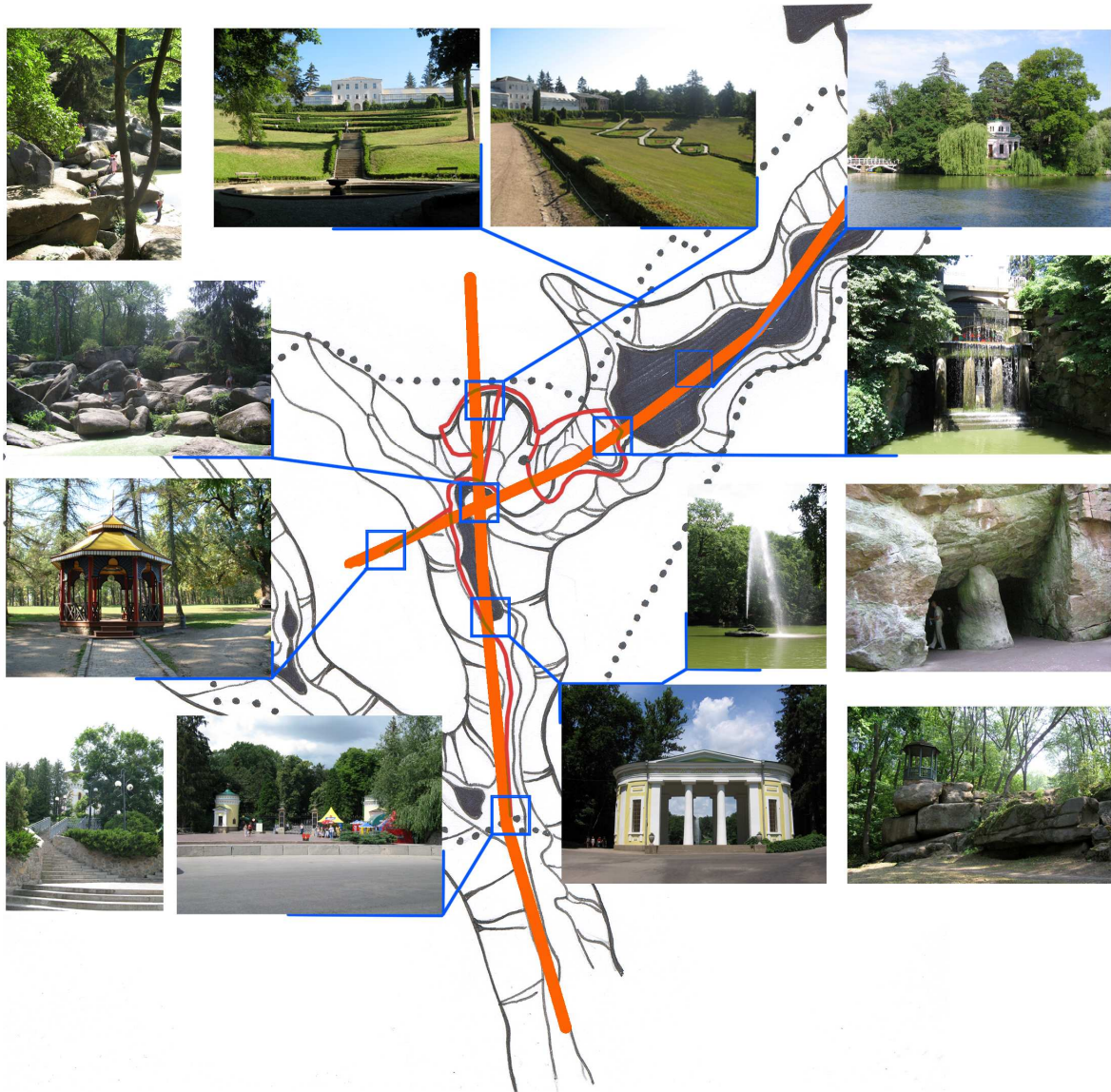
53. Фрагменты ранних греческих философов. Часть I. - М.: Наука, 1989. - 576 с.
54. Фремптон К. Современная архитектура. Критический взгляд на историю развития. - М.: Стройиздат, 1990.- 535 с.
55. Хейзинга Й. Homo ludens в тени завтрашнего дня. – М.: «Прогресс – Академия», 1992. – 464 с.
56. Чинь Френсис Д.К. Архитектура: форма, пространство, композиция. Пер.с англ. – М.: АСТ: Астрель, 2005. – 399 с.
57. Шубин Л.Ф. Архитектура гражданских и промышленных зданий. Учебник для вузов в пяти томах. - М.: Стройиздат, 1984-1986.
58. Шубович С.А. Архитектурная композиция в свете мифопоэтики: - Харьков: РИП «Оригинал», 1999. - 637 с.
59. Шубович С.А. Мифопоэтика архитектурного ансамбля. - Харьков: Форт, 2009. - 120 с.
60. Янковская Ю.С. Семиотика в архитектуре – диалог во взаимодействии. Место семиотических исследований в современной теории – Екатеринбург: изд-во уральского ун-та, 2003. – 125 с.
61. ДБН 360-92** Градостроительство. Планировка и застройка городских и сельских поселений.

ДОДАТКИ

ДОДАТОК 1.

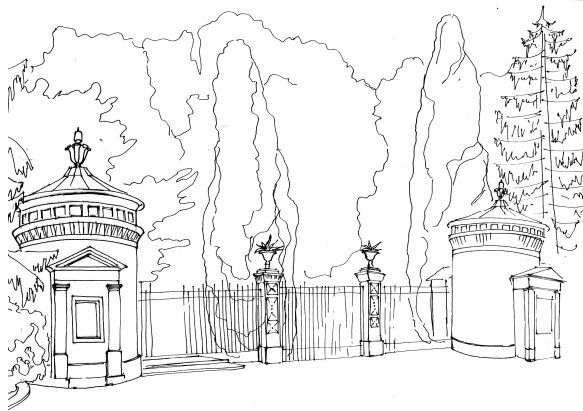
Приклад оформлення першого аркушу графічної частини роботи.

НАТУРНЕ ДОСЛІДЖЕННЯ СЕРЕДОВИЩА

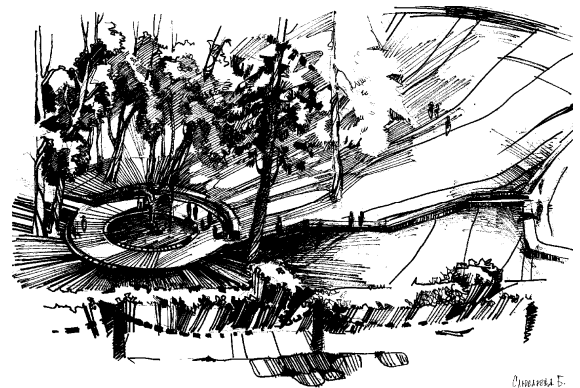
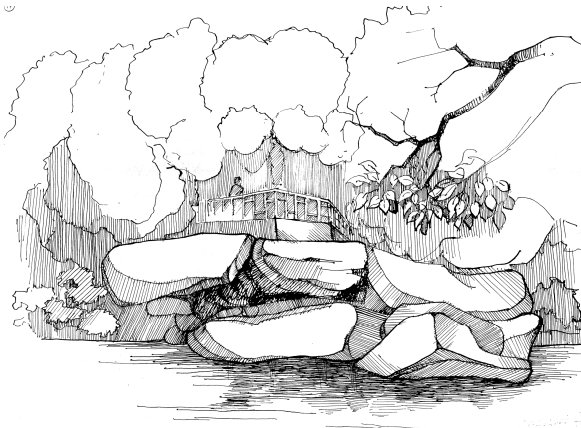
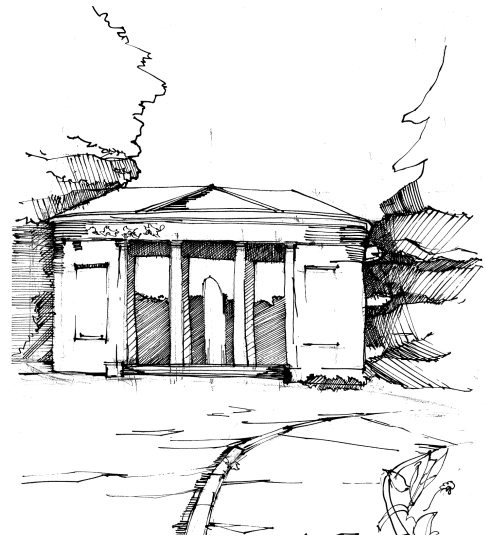


Місто Умань. Парк Софіївка. Дослідження композиційної структури (вик. студ. Д.Столяров).

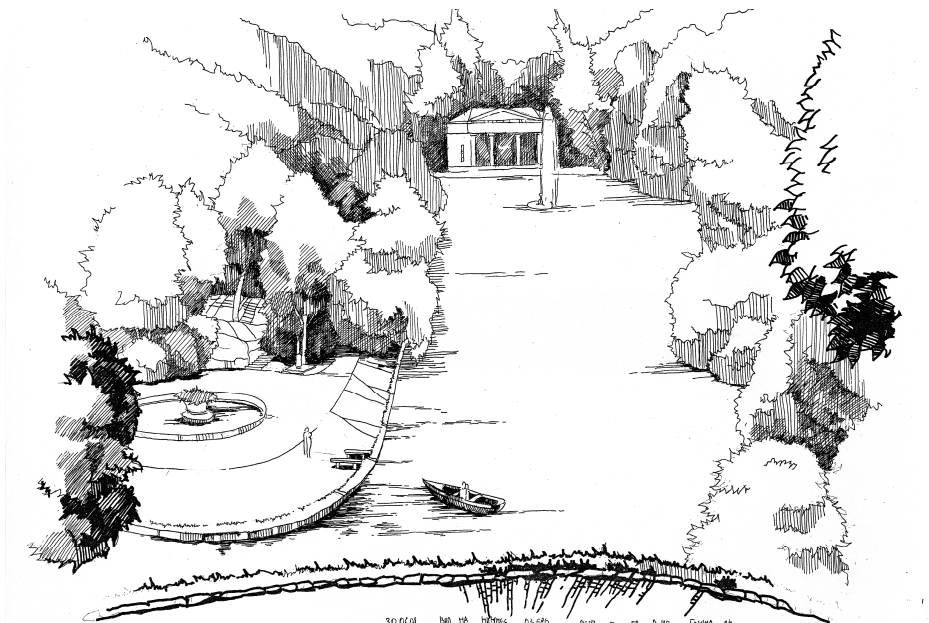
Натурні малюнки.



Миколайчук Т.



Синявська Т.



Синявська Т.

Натурні малюнки парку Софіївка (матеріали навчальної практики 2008 р.).

Аналітичні схеми
МІСТОБУДІВНИЙ АНАЛІЗ

м. Умань. Схеми (наведені вибірково)

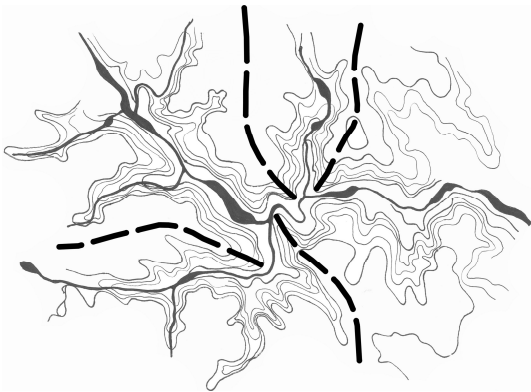


Схема структури ландшафту

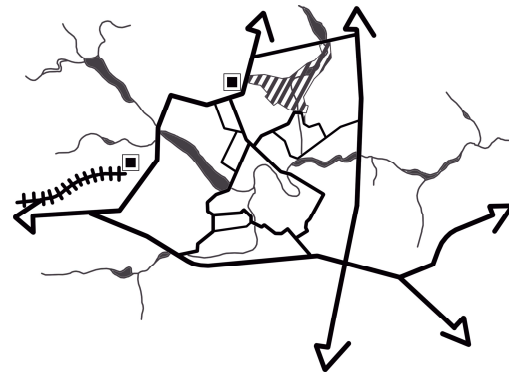
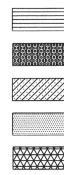
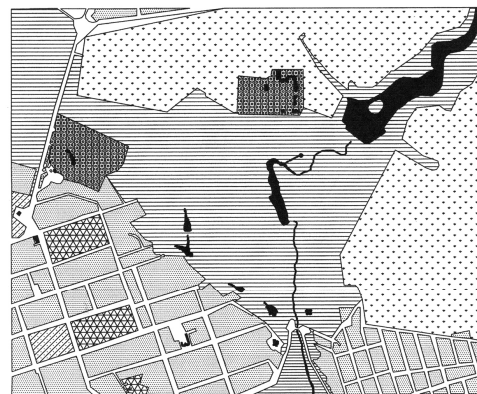
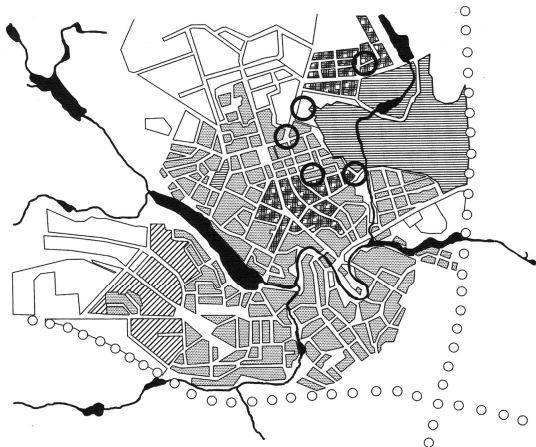


Схема шляхів руху



Схеми функціонального зонування: структурний рівень міста;
 структурний рівень досліджуваного фрагменту

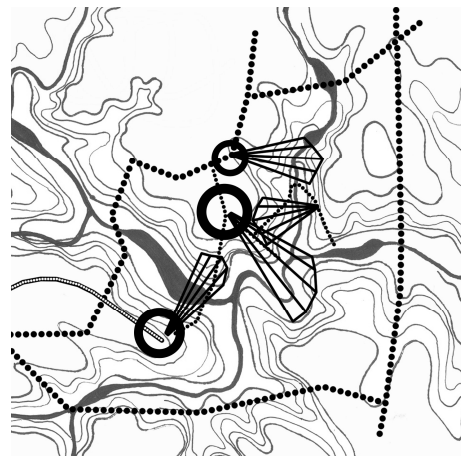
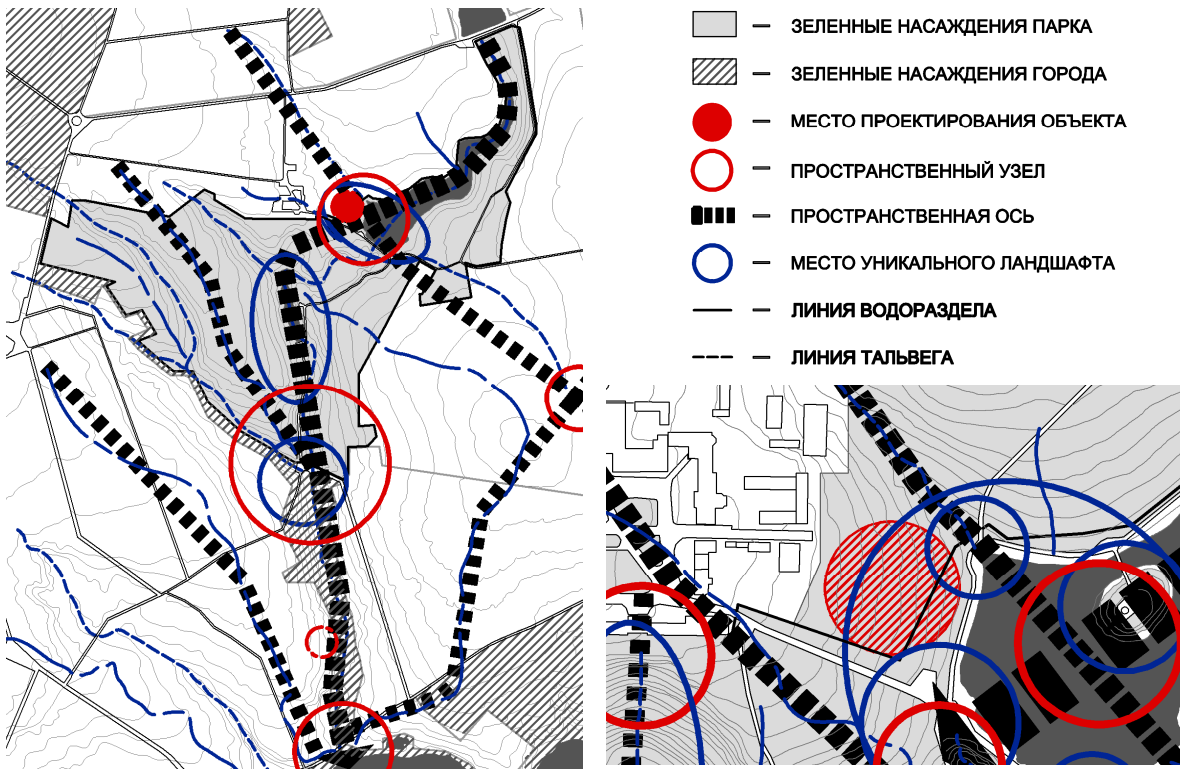
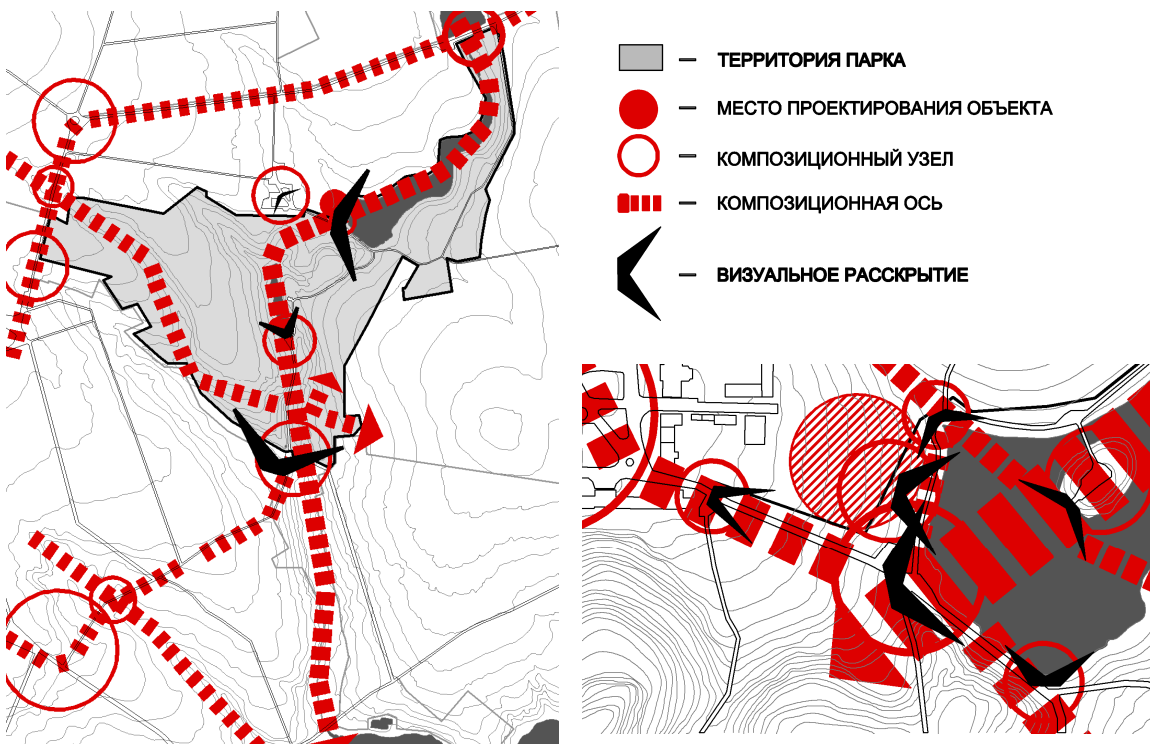


Схема ландшафту і шляхів руху. Схема домінуючих вузлів і візуальних зв'язків
 парку Софіївка (вик. студ. Д.Столяров, кер. проф. С.О.Шубович)

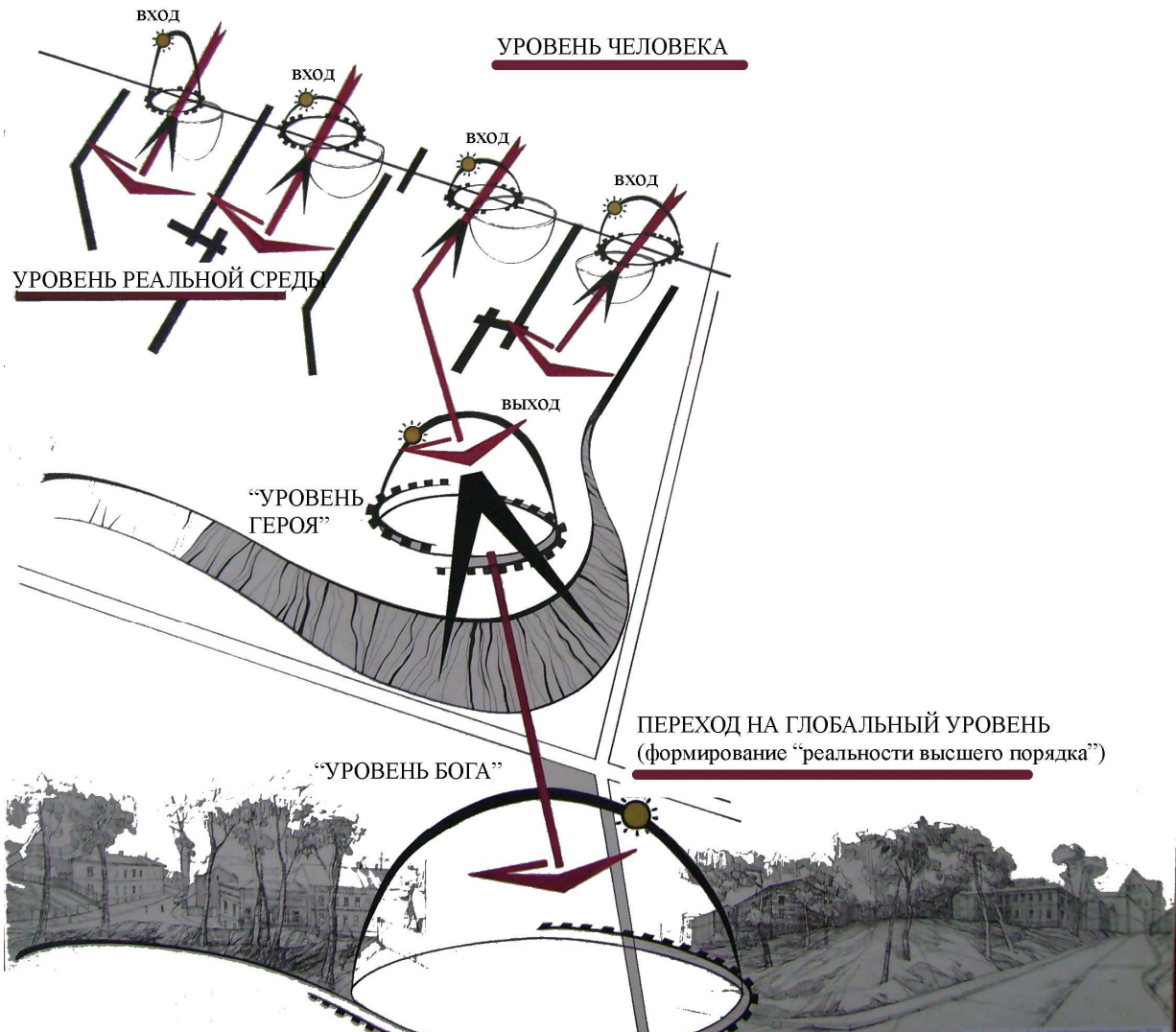


Аналіз ландшафтної структури на рівнях міста і досліджуваного фрагменту (вик. студ. В.Ганжа)

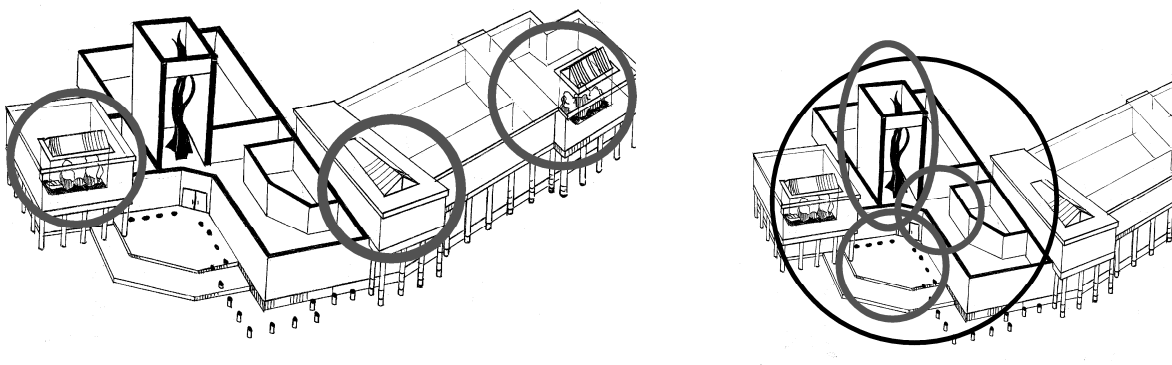


Аналіз композиційно-просторової структури міста і досліджуваного фрагменту (вик. студ. В.Ганжа, кер. доц. О.С.Соловйова)

МОДЕЛЬ-КОНЦЕПЦІЯ



Модель-висновок до науково-дослідної частини проекту (вик. студ. М.Ільїна, кер. проф. С.О.Шубович).



Проектна модель як реалізація наукової концепції (вик. студ. В.Ганжа, кер. доц. О.С.Соловйова)

СТРУКТУРА ПОЯСНЮВАЛЬНОЇ ЗАПИСКИ

Вступ. Обґрунтувати актуальність теми проекту, вказати мету та завдання, що поставлені в дипломному проекті та шляхи їх вирішення.

Стан проблеми. В цьому розділі повинна бути розкритою загальна характеристика місця проектування: положення в структурі міста, району тощо; описана проблемна архітектурно-містобудівельна ситуація, яка утворилася в цьому місці, і потребує вирішення засобами архітектури і містобудування. Якщо проект стосується історичного середовища (проект реконструкції, реновації тощо), треба дати характеристику історичного розвитку цього середовища, вказати дати будівництва та перебудови об'єктів та їх авторів, привести історичні іконографічні, картографічні або проектні матеріали.

Треба також вказати на теоретичні праці, що вивчають подібні ситуації і навести приклади проектної практики, де вирішують схожі проблеми.

Науково-дослідна частина¹.

В цьому розділі повинна бути подана науково-дослідна робота студентів щодо тематики проектування. Розділ містить теоретичне дослідження і дослідження містобудівного середовища, обраного для проектування.

Містобудівний аналіз території об'єкта проектування включає:

1. Аналіз природно-кліматичних факторів (клімат, геологія, гідрологія, ґрунти, ландшафт, рельєф, сейсмічність).

2. Аналіз містобудівної ситуації району, міської агломерації. Розташування об'єкта в структурі міста, його межі, транспортні зв'язки з

¹ Докладніше див.: Методичні вказівки до виконання дипломного проекту бакалавра архітектури (для студентів 5 курсу денної форми навчання напряму 6.060102 - «Архітектура», спец. 6.120102 – Містобудування). Укл. Шубович С.О., Панова Л.П.– Х.: ХНАМГ, 2007.– 45 с.

Методичні вказівки до практичних занять і самостійної роботи з курсу «Науково-дослідна робота» (для студентів денної форми навчання спец. 7.120.102 - Містобудування). /Укл.: Шубович С.О.- Х.: ХНАМГ, 2009. - 44 с.

основними зонами міста, з його центром, із зеленою зоною міста, сучасний стан та перспективи розвитку об'єкта згідно з генеральним планом міста. Функціональне призначення об'єкта. Опис відповідного графічного матеріалу.

3. Аналіз опорного плану території проєктованого об'єкту, схеми планувальних обмежень, аналіз оточуючої забудови, природного середовища, зони охорони пам'яток архітектури та історії.

4. Опис відповідного графічного матеріалу.

5. Для історичних зон та об'єктів додаються історичні схеми, плани, довідки, кадастрові карти, аналіз архівних матеріалів, сучасний стан і використання об'єкту, межі охоронних та буферних зон.

Розділ «Образно-семантична структура композиції» подають у формі курсової роботи з дисципліни «Теорія гри в архітектурі» з метою поглибленого дослідження художньо-образних якостей композиції існуючого середовища й покращання їх у запропонованому проєкті.

Архітектурний моніторинг проєктованого середовища.

У текстовій і графічній формах описують поняття і метод моніторингу міського середовища і викладають результати проведеного дослідження з моніторингу середовища, обраного для наступного проєктування.

Проектна частина. Архітектурно-композиційне рішення об'єкта проєктування (подають як проєкт-концепцію).

Функціонально-просторова структура проєктованого об'єкта.

1. Розрахунковий розділ (населення території, частота відвідування та ємкість об'єкта проєктування, техніко-економічні дані).

2. Перспективне функціональне зонування території.

3. Організація перспективної інженерно-транспортної мережі

4. Архітектурно-просторове рішення генерального плану території проєктування.

5. Опис відповідного графічного матеріалу.

Композиційно-просторова структура проектованого об'єкта.

1. Проект детального планування містобудівного комплексу - фрагменту загального планувального рішення.

2. Плани, перерізи, фасади, розгортки, панорами.

3. Озеленення та благоустрій території.

4. Опис відповідного графічного матеріалу.

Висновки.

Висновки складають приблизно 1,5 - 2 стор. Ця частина роботи особливо важлива, оскільки тут у завершеній формі повинні бути подані підсумкові результати виконаної роботи. У висновковій частині підводять підсумки, що зроблені за наслідками всієї роботи. Одержані висновки співвідносять з метою і завданнями, що поставлені у вступі. Підсумовують основні наукові і практичні результати дослідження, формулюють суть розв'язаної проблеми, дають грамотні і чіткі пропозиції.

Висновки подають у вигляді пронумерованих абзаців. Кожний абзац повинен містити конкретний логічно закінчений висновок.

Окремо слід підкреслити, що мета дослідження була досягнута, а всі поставлені задачі - вирішені.

Список використаних літературних джерел.

У списку наводять перелік наукових, науково-методичних, довідкових праць, які були використані під час роботи над проектом та науковим дослідженням.

ЗМІСТ РОБОТИ

ВСТУП

Актуальність теми проекту. Завдання проекту.

РОЗДІЛ 1. СТАН ПРОБЛЕМИ

- 1.1. Характеристика загальної ситуації; архітектурно-містобудівельна проблема середовища.
- 1.2. Історія формування архітектурно-просторового середовища (для історичних районів міста).
- 1.3. Вивченість питання в теорії та практиці архітектури й містобудування.
- 1.3. Висновки.

НАУКОВО-ДОСЛІДНА ЧАСТИНА

РОЗДІЛ 2. ТЕОРЕТИЧНА ЧАСТИНА ДОСЛІДЖЕННЯ (ТЕМА ЗА ОБРАНОЮ ПРОБЛЕМОЮ)

- 2.1. Обґрунтування теми і проблеми дослідження (актуальність, проблема, мета, завдання, методологія, методика, вивченість питання).
- 2.2. Аналіз об'єктів дослідження.
 - 2.2.1. Аналіз філософських концепцій.
 - 2.2.2. Аналіз творів мистецтва.
 - 2.2.3. Аналіз архітектурних творів.
- 2.2. Висновки

РОЗДІЛ 3. ПРИКЛАДНА ЧАСТИНА ДОСЛІДЖЕННЯ (ДОСЛІДЖЕННЯ ОБРАНОГО АРХІТЕКТУРНО-ПРОСТОРОВОГО СЕРЕДОВИЩА)

3.1. Аналіз функціональної структури об'єкту дослідження.

3.1.1. Структура ландшафту.

3.1.2. Структура економічних і функціонально-транспортних зв'язків.

3.1.3. Структура функціональних зон.

3.1.4. Історична структура (структура пам'ятників архітектури).

3.1.5. Стан забудови.

3.1.6. Інженерна інфраструктура (за необхідністю).

3.2. Аналіз композиційно-просторової структури об'єкту дослідження

3.2.1. Структура ландшафтних, соціальних і архітектурних домінант досліджуваного середовища.

3.2.2. Структура композиційних зв'язків між домінантами різних структурних рівнів.

3.3. Образно-семантична структура композиції.

3.4. Архітектурний моніторинг міського середовища.

3.5. Висновки.

РОЗДІЛ 4. ПРОЕКТНА ЧАСТИНА

1. Філософсько-образна ідея проекту.

2. Функціонально-просторова структура проєктованого об'єкту.

3. Композиційно-просторова структура проєктованого об'єкту.

4. Реалізація висновків наукового дослідження у проєкті.

ЗАГАЛЬНІ ВИСНОВКИ.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ЛІТЕРАТУРНИХ ДЖЕРЕЛ

Додатки (в разі необхідності)

Форма титульного аркушу

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ХАРКІВСЬКА НАЦІОНАЛЬНА АКАДЕМІЯ МІСЬКОГО ГОСПОДАРСТВА
КАФЕДРА АРХІТЕКТУРНОГО МОНІТОРИНГУ МІСЬКОГО СЕРЕДОВИЩА

ПОЯСНЮВАЛЬНА ЗАПИСКА

ДО МІЖДИСЦИПЛІНАРНОГО ПРОЕКТУ

«Комплексна оцінка архітектурно-просторових якостей міського середовища (далі вказати місце проектування)»

Виконав: ст. гр. А-6.2
(ініціали, прізвище)

Зав. кафедри АММС, канд. мистецтвознавства,
доцент
Керівник проекту

О.С.Соловйова
(ПБ викладача)

(Міждисциплінарна група дисциплін)
Науково-дослідна робота
Архітектурний моніторинг міського середовища
Теорія гри в архітектурі

(ПБ викладача)

Харків – ХНАМГ – 200_

ЗМІСТ

	Стор.
1. ВСТУП.....	3
2. ЗАГАЛЬНІ ПОЛОЖЕННЯ ДО ВИКОНАННЯ ПРОЕКТУ.....	5
Етапи виконання проекту.....	7
Вибір тематики проекту.....	8
Склад і зміст проекту.....	8
Міждисциплінарний комплекс завдань.....	12
Склад курсу.....	13
Підсумкові атестаційні контрольні роботи.....	14
3. ПЕРЕДДИПЛОМНА ПРАКТИКА.....	15
4. РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА.....	16
ДОДАТКИ.....	20

НАВЧАЛЬНЕ ВИДАННЯ

Методичні вказівки до самостійної роботи, практичних завдань та виконання курсового проекту і з дисципліни «Архітектурне і містобудівне проектування» (для студентів 6 курсу денної форми навчання спеціальності 7.120102, 8.120102 «Містобудування»).

Укладач: Світлана Олександрівна Шубович.

Редактор Д.Ф.Курильченко

Верстка: Ю. П. Степась.

План 2009, поз. 70 М

Підп. до друку 15.05.09	Формат 60x84 1/16	Папір офісний
Друк на ризографі	Умовн.-друк. арк. 1,3	Обл.-вид. арк. 1,6
Замовл. №	Тираж 70 прим.	

61002, Харків, ХНАМГ, вул. Революції, 12

Сектор оперативної поліграфії ЦНІТ ХНАМГ

61002, Харків, вул. Революції, 12